

OP EIGEN KIEL NAAR TEXEL

De Waddenzee werd in 2016 door het Nederlandse publiek uitgeroepen tot mooiste natuurgebied van het land. Maar het is ook een prachtig vaargebied. Varen op de Waddenzee is een bijzondere belevenis, een sensatie die je niet snel zult vergeten. Je wordt er vergezeld door wadvogels en bij eb heb je een goede kans een koppel zeehonden op een zandbank te zien. Varen op dit weidse zoute water is een avontuur, dat ook voor motorbootvaarders absoluut binnen handbereik ligt.

JOOK NAUTA

1

2

1 De Unesco kende de Waddenzee het predikaat Werelderfgoed toe, onder meer vanwege de manier waarop de mens er in dynamisch evenwicht leeft met de natuur. Hier een garnalenvisser op de Waddenzee. 2 Havenmond Oudeschild. 3 Motorjacht de 'Condor' op de Texelstroom.

De Unesco kende de Waddenzee op 26 juni 2009 het predikaat Werelderfgoed toe, waarmee deze ondiepe zee in het selecte gezelschap kwam waarin zich ook de Grand Canyon, het Great Barrier Reef en de Galapagos Eilanden bevinden. Een plaats op de lijst betekent wereldwijde erkenning van de unieke natuurkwaliteiten en van de manier waarop de bewoners en gebruikers al vele generaties in dynamisch evenwicht leven met de Waddenzee. Alleen daarom al is varen op de Waddenzee bijzonder, ook met een motorboot. In een serie artikelen zal

Motorboot de komende maanden aandacht besteden aan de Waddenzee als vaargebied. In deze eerste aflevering staat Texel centraal. Het eiland is betrekkelijk eenvoudig bereikbaar op eigen kiel, ook vanuit het binnenwater.

VERANTWOORD

Veel motorbootvaarders durven de oversteek naar de Waddenhaven Texel in Oudeschild op een of andere manier niet aan. Dat is jammer, want als je een paar eenvoudige voorzorgsmaatregelen in acht neemt, is een

vaartocht over de Waddenzee voor iedere motorboot veilig en verantwoord te doen. Waar een motorbootvaarder vooral rekening mee moet houden is de windverwachting en het getij. Als je een windverwachting van 3 tot 4 Bft als maximum aanhoudt en zorgt dat je zoveel mogelijke profiteert van de vaak flinke eb- of vloedstroom, hoef je echt geen groot zeewaardig schip te bezitten om toch verantwoord en veilig op de Waddenzee varen. Golfslag en deining bijvoorbeeld zijn op de Waddenzee vaak beduidend aangenamer dan op het IJsselmeer. Ook ontbreken de insecten. De website www.waddenhavens.nl geeft een indicatie van de drukte bij de Waddenhavens van alle vijf Waddeneilanden. Op deze site vind je ook alle informatie over getijden, weersverwachtingen, vaaradviezen, vaarroutes en vertrektijden per eiland gesorteerd.

DRIE ROUTES

Van alle Waddeneilanden is Texel vanuit het binnenwater het gemakkelijkst te bereiken. Er zijn drie routes. De eenvoudigste en kortste is die vanaf Den Helder. Via het Noordhollandsch

3

4 De betonde toegang tot Waddenhaven Texel.

5 De jachthaven, met eigen waddenstrandje.

6 Dorpsstraat Oudeschild.

kanaal is de marinestad goed bereikbaar voor ieder schip, ongeacht kruiphoogte of diepgang. Het kanaal begint in Amsterdam Noord, bij de Willemsluis naast de Sixhaven. Op het kanaal vaar je langs de fraaie Noord-Hollandse polders de Purmer en de Schermer. De laagste vaste brug op deze route is 6,85 meter.

Er loopt vanaf Amsterdam ook een staande mastroute naar Den Helder, vanaf het IJ via Zaandam, Wormerveer en Alkmaar. En vanaf het Noordzeekanaal is ook de route over Nauernasche Vaart, richting Alkmaar, een goed alternatief.

WILLEMSOORD

Eenmaal in Den Helder kun je het beste overnachten in Willemsoord, de nog jonge passantenhaven in de voormalige marinewerf van de Koninklijke Marine. De werf werd in de afgelopen jaren geheel werd gerestaureerd en omgevormd tot een aantrekkelijk uitgaanscentrum met onder meer de Helderse Schouwburg, kunstig ingepast in dit historische industriële erfgoed. Het reddingmuseum Dorus Rijkers is interessant en ook het Marinemuseum is bijzonder boeiend; een dagje Den Helder is zeker het overwegen waard!

Om op Texel te komen ga je vanuit de haven Willemsoord via een zeeluis het zoute water op. Als je een uur na laag water vertrekt, heb je de hele route de vloedstroom mee tot voor Oudeschild, dat op ongeveer 10 kilometer vanaf de haven van Den Helder ligt. Je vaart eerst een stukje door de offshore- en de marinehaven van Den Helder. Daar liggen allerlei bevoorradingschepen en onderzoeksvaartuigen, die operationeel zijn voor de olie- en gaswinning op de Noordzee. Ook vaar je langs diverse oorlogschepen en onderzeeërs van de Koninklijke Marine. Ben je eenmaal buiten de haven, dan wordt het vaar-

water zeer breed en diep. De betoning is duidelijk, rood aan bakboord en groen aan stuurboord – in de richting van de vloedstroom. Je krijgt vanzelf de havenmond van Oudeschild in het vizier en bij de rode boei T12 ga je bakboord uit om de haven binnen te varen. Houd wel rekening met de dwarse stroom voor de havenmond! Dus: als de vloed loopt flink bakboord aansturen.

Vanuit Den Helder heb je op deze manier binnen een uur Oudeschild bereikt, waar je comfortabel kunt afmeren in de Waddenhaven Texel.

DEN OEVER

Een fraaie route is ook die via Den Oever. Je vaart dan wel langer op open water, onder meer langs droog gevallen wadplaten. Met een beetje geluk kun je op die zandplaten zeehonden zien liggen zonnen.

Den Oever is vooral via het IJsselmeer goed te bereiken. Er zijn dan geen beperkingen voor wat betreft diepgang of kruiphoogte. Met een kruiphoogte tot ongeveer 3,40 meter kun je ook via het binnenwater naar Den Oever varen; vanaf Alkmaar neem je dan het Kanaal Omval-Kolhorn en vervolgens de route door de Wieringenmeer naar Den Oever. Je vaart dan door mooie landelijke gebieden. Vanaf Den Oever is er een duidelijk betonde route naar Oudeschild: door het Visjagersgatje en via Het Gat van de Stier de Texelstroom op, totdat je bij Oudeschild

bent. Als je 1,5 uur voor laag water vertrekt, profiteer je tot aan de Texelstroom van de ebstroom, waarna de opkomende vloed je meeneemt naar Oudeschild. De afstand is circa 20 km en de vaartijd bedraagt zo'n 2 uur.

KORNWERDERZAND

De derde route loopt vanaf Kornwerderzand. Ook dit is een brede duidelijk betonde vaarweg. Als je een uur na hoog water vanaf Kornwerd vertrekt, heb je de hele reis de ebstroom mee. Je vaart dan snel en comfortabel in zo'n 3 uur naar Waddenhaven Texel.

WADDENHAVEN TEXEL

Waddenhaven Texel is een uitsluitend toeristische passantenhaven met 250 zelfstandige ligplaatsen in ligboxen of langs de steigers. Je kunt er altijd terecht, want in de naastgelegen haven van de Watersportvereniging zijn vele

reserveplaatsen die bij veel drukte worden benut. Waddenhaven Texel (zie de website waddenhaventexel.nl) heeft uitgebreide havenfaciliteiten en voorzieningen voor jong en oud. Een prachtig speelschip, een pannaveld en een waterspeelplaats tot zelfs een eigen Waddenstrandje direct grenzend aan de haven. Havenwinkel "De Bevoorrading" heeft dagelijks verse broodjes en verhuurt tevens fietsen en e-bikes. Je kunt er terecht voor alle dagelijkse boodschappen, barbecue benodigdheden, fietskaarten en VVV-brochures. Het havenpaviljoen "De Compagnie" is een sfeervol café/restaurant, met misschien wel het mooiste uitzichtterras van Texel. Je kunt er lekker eten en drinken terwijl je van het fraaie uitzicht over de havens en de Waddenzee geniet.

Ook het havengebied van Oudeschild heeft heel wat te bieden. Het is de

thuishaven van de Texelse Noordzeen en garnalenkotters, die met name in het weekend langs de kaden liggen. Dagelijks zijn er diverse afvaarten van rondvaartboten die de Waddenzee opgaan voor zeehondentochten en demonstratievisserij.

OUDESCHILD

Het dorp Oudeschild heeft een Spar supermarkt, uitgebreide viswinkels en diverse shops. Aan de voet van de markante molen De Traanroeier, is Kaap Skil gevestigd: een museum van jutters en zeelui. De oude wierschuur van het museum staat vol met de meest uiteenlopende en vreemdsoortige jutterij. Een grote maritieme maquette geeft in het museum een beeld van de grote betekenis van de Reede van Texel in de Gouden eeuw, als uitvalbasis van de koopvaardij en oorlogsvloot. Oudeschild beleefde toen

6

een ongekende bloei. De geschiedenis van het dorp herleeft ook in de historische vissershuisjes en de exposities over visserij en scheepvaart.

Vlakbij Oudeschild ligt het oudste deel van Texel: landschapsreservaat de Hoge Berg, ontstaan in de laatste ijstijd. Je treft hier een uniek "tuunwallen"-landschap met de karakteristieke schapenboeten die alleen op Texel voorkomen. Er lopen kuddes van het beroemde Texelse schaap en het gebied wordt doorkruist door smalle weggetjes met bijzondere vegetatie. Er staan historische boerderijen en in het bossparkje Doolhof bevindt zich volgens overlevering de echte kern van Texel. Rond dit gebied heeft zich in de loop der eeuwen Texel gevormd. Heerlijk om er te wandelen en te fietsen.

LONELY PLANET

Dat Texel een ideaal vakantie eiland is staat buiten kijf. Niet voor niets stond Texel in 2016 in de toonaangevende Lonely Planet gids bij de Top 10 van de Europese vakantiebestemmingen. Een bezoek aan Texel betekent volop genieten van de natuur, van een veel-

zijdig landschap en zeven gezellige dorpen. Den Burg, de hoofdplaats ligt op 4 km van de haven. Het is er goed winkelen en gezellig vertoeven in de knusse straatjes.

Texel heeft volop leuke restaurants, terrasjes en cafés. Op culinair gebied heeft het eiland veel te bieden. Eerlijk voedsel, op het eiland zelf ambachtelijk geproduceerd. Denk maar aan het wereldberoemde Texelse lamsvlees, schapenkaas en kruidenbitters, verse asperges en zilte aardappelen, vele soorten vis, garnalen en oesters.

FIETSEN

Waddenhaven Texel ligt direct aan het uitgebreide Texelse fietspadennetwerk van zo'n 150 km. Alle aantrekkelijke bestemmingen op het eiland zijn via dit netwerk prima per fiets te bezoeken. Aan de buitenkant van de Waddenzeedijk fiets je de hele oostkant langs op de grens van wad en land met een "vogelboulevard" van talrijke vogelreservaten. Helemaal op de noordpunt staat de Texelse vuurtoren. Die kun je beklimmen, met dan een fenomenaal uitzicht over de Waddenzee met droogvallende wadplaten en het buureiland Vlieland.

Aan de westzijde van het eiland liggen de Texelse Noordzee stranden, de duinen en het uitgestrekte bosgebied, eveneens goed per fiets te bereiken via aantrekkelijke routes.

Een absolute must is Ecomare, het centraal in het Nationaal Park de Texelse Duinen gelegen centrum voor Noord- en Waddenzee. Ecomare was ooit de eerste opvangplaats voor zeehonden en deze opvang is nog altijd volop in bedrijf. In de 'Walviszaal' krijg je bij Ecomare een indringend beeld van deze zeezoogdieren. Verder zijn de grote zee-aquaria en het bruinvissenbassin zeer de moeite waard.

PRACHTIG VAARDOEL

Texel is al met al voor iedere motorbootvaarder een prachtig vaardoel, voor dagenlang vakantieplezier. Hoe sensationeel het is om voor de allereerste keer met je eigen boot naar een waddeneiland te varen, bewijst het verhaal van Pieter en Nadine Kiewied. Met hun motorkruiser 'Condor' maakte ook dit echtpaar de oversteek vanaf Den Helder naar Texel. Omdat het hun eerste wadentocht was begeleidden wij hen destijds met onze eigen motorboot.

WADDENZEE

Waarom varen er zo weinig motorboten op de Waddenzee? Volgens de Stichting Jachthavens Waddeneilanden is een vaartocht op dit getijdenwater juist ook voor motorbootvaarders zeer de moeite waard. "Als je alleen uitvaart bij een windverwachting van maximaal 3 tot 4 Beaufort en zorgt dat je zoveel mogelijk profiteert van de vaak flinke eb- of vloedstroom, hoef je er echt geen groot zeewaardig schip voor te hebben", zo verzekert de stichting. In drie afleveringen zal daar in Motorboot aandacht aan worden besteed. In deze eerste aflevering beschrijft stichtingvoorzitter en Texelaar Jook Nauta hoe je via drie verschillende routes naar Oudeschild kunt varen, waar vrijwel altijd plek is in "Waddenhaven Texel".

7 Waddendijk, met het fietspad aan de zijde van het wad. 8 Het Visjagersgatje.

“Zelfs toen ik nog geen boot had, was varen over de Waddenzee een wens die ik ooit in vervulling wilde laten gaan”, vertelt Pieter. “Die wens had te maken met mijn liefde voor het varen, maar in het bijzonder met de vakanties die ik van kinds af aan doorbracht op Ameland, waar de familie van vaderskant vandaan komt. Met regelmaat tuurde ik dan over het Wad; ik rook de zilte lucht en droomde hoe het zou zijn hier ooit te varen.”

OP DE LOER

Pieter en Nadine kochten hun boot in 2003. “Met deze zelfbouwkruiser van 10 meter zou het avontuur ooit gemaakt moeten worden”, dacht Pieter. “Ameland aandoen zou dan het summum van onze – en met name mijn – vaarliefhebberij zijn. Maar de vraag of ons scheepje hiervoor wel geschikt was en of dat ook voor de bemanning zou gelden kwam steeds vaker boven. We lazen wilde verhalen over droogvallen, wantijen, stromingen en ondiepten. Over de gevaren, die op het Wad altijd op de loer schijnen te liggen. Omdat veiligheid en het plezier in het varen altijd voorop moest staan, waren het deze verhalen die ons lieten afzien van onze plannen om ooit de Waddenzee te bevaren.”

KRIEBELEN

Jaren nadat zij hun boot kochten, maakten mijn vrouw en ik kennis met de Kiewieds. Samen maakten we een aantal leuke vaartochten over de binnenwateren van vooral België en Frankrijk. Het varen op de Waddenzee kwam onderweg veelvuldig ter sprake. Wij vertelden hoe je dat moet aanpak-

ken en daarbij vooral ook dat het helemaal niet moeilijk is om via Den Helder Texel aan te doen. De Kiewieds besloten de stap uiteindelijk te wagen. Vanuit Limburg, waar zij hun ligplaats hebben, ging het naar het noorden en tijdens de vaart over het Noordhollands Kanaal begon het steeds meer te kriebelen. “Het woei die dagen stevig” blikken Pieter en Nadine terug. “Windkracht 5, met uitschieters naar 6 en dat maakte het wel heel erg spannend. Zou het wel verstandig zijn de overtocht te wagen?”

AVONTUUR

Met onze motorboot pikten wij Pieter en Nadine op een vrijdagavond op in de haven van Willemsoord. De dag daarop begeleidden we hen naar Texel.

Bij een matige westenwind voeren we die zaterdag rustig met de vloedstroom naar Oudeschild. Goed te doen, maar niettemin spannend als het de eerste keer is. “Het grote avon-

tuur begon al direct toen we de getijdensluis in Den Helder uitvoeren en je de zilte lucht van het Wad al kon ruiken”, herinnert Pieter zich. “Hemeltje lief wat een stroming stond er op het water. Niet dat dit beangstigend was maar je moet goed de betonning in de gaten houden want die komt snel naar je toe. Of jij naar de betonning, afstand bewaren dus.”

Pieter en Nadine hadden uiteindelijk de vaartocht van hun leven. Peter: “Ik dacht aan mijn vader – een oude zee-man - die hier ook over droomde maar het helaas niet meer heeft kunnen meemaken. Dat maakte de tocht emotioneler en eenmaal in de haven liepen de tranen over mijn wangen. Na het genot van de tocht was het nu een soort overwinning geworden; dat voelde erg goed.”

Na een geslaagd verblijf op Texel vertrokken Pieter en Nadine zoals zij gekomen waren, maar nu met oostenwind en de ebstream – de meest comfortabele omstandigheden om de tocht te maken. “Als we tijdens de ebstream westenwind hadden gehad, zouden de golven automatisch hoger zijn geweest, maar gehaald hadden wij het zeker”, zo blikken Pieter en Nadine terug. “Voor iedereen die wil kennismaken met het varen op de Waddenzee, is de tocht vanuit Den Helder naar Texel beslist een aanrader en een fantastische ervaring. En oh ja: die tocht naar Ameland wil ik misschien ooit ook nog eens maken.”

